

najczęściej spotykana forma tytułu najbardziej znanego w XX w. pamfletu antysemitycznego, którego treść stanowią wymaginowane 24 wykłady, które jakoby miały być wygłaszane podczas I Światowego Kongresu Syjonistycznego (1897), opublikowane w periodyku petersburskim „Russkoje Znamia” (1903), a w formie książkowej – w 1905. Jego geneza wiąże się z sięgającą średniowiecza legendą o tajnym spisku, prowadzącym do zawładnięcia światem przez Żydów, która stała się jedną z głównych części składowych nowoczesnego antysemityzmu w XIX-XX w. Autorstwo P.M.S. nie jest znane; niektórzy autorzy dowodzą, że zostały one opublikowane już w 1901. W istocie P.M.S. powstały najprawdopodobniej z inspiracji tajnej policji carskiej (Ochrany) i stanowią dość niedoskonałą przeróbkę, pełną błędów i luk, pamfletu Maurice'a Joly'ego Dialogue aux Enfers entre Machiavel et Montesquieu, ou la politique au XIXe siecle (1864), skierowanego przeciw Napoleonowi III. Ów niewątpliwie falsyfikat, czego wielokrotnie w różnych krajach dowiedziono przed sądami, początkowo nie wzbudził większego zainteresowania. Jego światowa kariera zaczęła się w 1919-1921. Jej pożywką był kryzys po I wojnie światowej, zwłaszcza przegrana Niemiec i wojna domowa w Rosji. Z czasem, P.M.S. ukazały się w wielkiej liczbie edycji i w ogromnych nakładach, stając się obowiązkową lekturą faszystów i antysemitów wszelkiej maści. W tłumaczeniu na język polski po raz pierwszy dzieło to ukazało się w grudniu 1919. W okresie międzywojennym miało co najmniej dziewięć edycji, z czego pięć w latach 30. Po II wojnie światowej P.M.S. stały się dla cywilizowanego świata symbolem ciemnogrodu; znalazły jednak szerokie uznanie w krajach arabskich. W Polsce, w drugim obiegu, ukazywały się ich reprints z edycji z okresu międzywojennego, częściowo z inspiracji kół nacjonalistycznych, częściowo – komunistyczne służby bezpieczeństwa (pierwsze znane wydanie powojenne pochodzi z 1968; por. Marzec '68). Wydanie w obiegu oficjalnym książki historyka Janusza Tazbira Protokoły Mędrców Syjonu, autentyk czy falsyfikat (1992), z dołączonym tekstem pamfletu, spotkało się z zastrzeżeniami, iż – wbrew intencjom wydawcy – przyczynia się do jego popularyzacji.

Autor hasła: Rafał Żebrowski

https://www.jbi.pl/psj/Protokoły_Medrcow_Syjonu